

TYÖNTEKIJÄN PEREHDYTYKSEN TYÖTURVALLISUUTEEN RAKEN- NUSMAALAUSTÖISSÄ

Tiia Suojanen
Opinnäytetyö (AMK)
Kevät 2025
Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan tutkinto-ohjelma
Talonrakennustekniikan suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Tiia Suojanen

Opinnäytetyön otsikko: Työntekijän perehdytys työturvallisuuteen

Työn ohjaajat: Jere Kangas (Oamk) ja Mika Suojanen (Maalaus- ja tasoitetyö M. Suojanen Oy)

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2025

Sivumäärä: 23 + 2 liitettä

Työturvallisuuden merkitys on kasvanut vuosi vuodelta merkittävästi, minkä vuoksi työnantajan rooli työturvallisuuteen perehdyttämisessä on suurentunut. Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajaa huolehtimaan työntekijänsä terveydestä, mutta velvoittaa myös työntekijää huolehtimaan omasta sekä muiden turvallisuudesta. Työtapaturmien ennaltaehkäisy ja riskienhallinta ovat kehittyneet ajan saatossa, ja työnantajien tulisi nähdä niihin kuluvat resurssit pienempinä kuluina, kuin työtapaturman aiheuttamat kustannukset.

Työn tavoitteena oli kehittää Maalaus- ja tasoitetyö M. Suojanen Oy:n työntekijöiden tietoisuutta työturvallisuudesta sekä riskien ennaltaehkäisystä. Tässä työssä keskityttiin uuden työntekijän perehdyttämiseen, jotta työn aloitus ja sen toteutus pystytään suorittamaan turvallisesti. Kehitystyö perustui nykyisten työntekijöiden kokemukseen siitä, miten työturvallisuudesta huolehditaan tällä hetkellä, ja miten sitä voidaan parantaa. Kehitystyö perustui lisäksi olemassa olevaan työturvallisuuslainsäädäntöön.

Opinnäytetyössä laadittiin uudelle työntekijälle suunnattu työturvallisuuden perehdytysopas. Oppaan avulla uusi työntekijä tunnistaa työhön liittyvät yleiset riskitekijät jo ennen työn aloitusta ja on työn aloittaessaan tietoinen siitä, kuinka toimia havaitessaan riskitekijän tai tapaturman sattuessa.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Program in Civil Engineering
Option of House Building Engineering

Author: Tiia Suojanen

Title of thesis: Employee Orientation on Work Safety

Supervisors: Jere Kangas (Oamk) and Mika Suojanen (Maalaus- ja tasoitetyö M. Suojanen Oy)

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2025

Number of pages: 23 + 2 appendices

The significance of occupational safety has increased significantly, which has consequently expanded the employer's role in employee orientation on work safety. The Occupational Safety and Health Act obligates the employer to ensure the health of their employees but also requires employees to take care of their own and others' safety. Over time, the prevention of work accidents and risk management has advanced, and employers should perceive the resources allocated to these areas as smaller expenses compared to the costs resulting from work-related accidents.

The aim of this work was to improve the awareness of employees at Maalaus- ja tasoitetyö M. Suojanen Oy regarding work safety and risk prevention. This project focused on the orientation of new employees to ensure that the start and execution of their work can be carried out safely. The development work was based on the current employees' experiences of how occupational safety is currently managed and how it can be improved.

As a result of this work, an orientation guide for occupational safety aimed at new employees was developed. With the help of this guide, new employees will recognize the common risk factors related to their work even before starting the job. Additionally, the guide will ensure that new employees know how to act upon noticing a risk factor or in the event of an accident.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	2
ABSTRACT	3
SISÄLLYS	4
1 JOHDANTO.....	5
2 PEREHDYTYS	7
2.1 Työnopastus.....	7
2.2 Riskienhallinta	8
3 TYÖTURVALLISUUSLAINSÄÄDÄNTÖ.....	10
3.1 Työnantajan velvollisuudet	10
3.2 Työntekijän velvollisuudet	11
4 TYÖTAPATURMA.....	12
4.1 Työtapaturmat rakennusalalla	12
4.2 Riskit rakennusmaalaustöissä.....	13
5 TYÖTURVALLISUUDEN NYKYTILANTEEN KARTOITUS	15
6 KYSELYN TULOKSET JA OPPAAN SISÄLTÖ	17
6.1 Työturvallisuuden nykytilanne	17
6.2 Työturvallisuusoppaan sisältö	18
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	21
LÄHTEET	23
LIITTEET.....	
1 Google Forms-kysely	
2 Työturvallisuusopas.....	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on työntekijän perehdytys työturvallisuuteen. Opinnäytetyön tavoitteena on perehtyä toimeksiantajayrityksen työturvallisuusperehdytyksen nykytilanteeseen ja laatia työturvallisuusopas uuden työntekijän perehdytyksen tueksi. Työturvallisuusperehdytys on työnantajan lakisääteinen velvollisuus, jotta työntekijä pystyy minimoimaan työhönsä liittyvät riskit työnteon aikana.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää toimeksiantajayrityksen työturvallisuuden nykytilanne sekä kehittää selvitysten pohjalta työturvallisuusopas. Opinnäytetyön tavoitteena on laatia kattava, mutta tiivis työturvallisuusopas, joka on suunnattu uudelle työntekijälle. Oppaan tarkoituksena on helpottaa työntekijän perehdyttämistä työturvallisuuden perusasioihin, sekä tarjota käytännön ohjeita ja turvallisuuskäytäntöjä, joita tulee noudattaa työpaikalla. Opas keskittyy erityisesti työympäristön riskeihin, turvallisuusvälineiden käyttöön, ensiaputoimenpiteisiin ja työntekijän rooliin työturvallisuuden ylläpitämisessä.

Työturvallisuus tarkoittaa työntekijöiden suojelua työpaikalla tapahtuvalta vahingoittumiselta, sairaudelta ja muilta haitallisilta vaikutuksilta. Tämä käsittää esimerkiksi fyysiset, kemialliset, ergonomiset ja psykologiset tekijät, jotka voivat vaikuttaa työntekijöiden hyvinvointiin. Uusien työntekijöiden sekä nykyisen henkilöstön perusteellinen perehdytys auttaa tunnistamaan työpaikan mahdollisia vaaroja ja riskitekijöitä, kuten koneiden käyttöön liittyviä riskejä tai kemiallisten aineiden käsittelyyn liittyviä terveysvaaroja. Hyvin toteutettu perehdytys voi merkittävästi vähentää työtapaturmien riskiä. Kun työntekijät tuntevat turvallisuusohjeet ja osaavat soveltaa niitä käytännössä, heidän kyvykkyytensä välttää vaaratilanteita paranee. (Työturvallisuuskeskus s.a.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Maalaus- ja tasoitetyö M. Suojanen Oy. Maalaus- ja tasoitetyö M. Suojanen Oy on rakennusalan yritys, joka tarjoaa sisä- ja ulkomaalaus-, tasoite-, rappaus- ja parvekesaneeraustöitä. Yritys toimii Pohjois-Suomen alueella, pääasiassa Oulussa ja Rovaniemellä. Maalaus- ja tasoitetyö M. Suojanen Oy on perustettu vuonna 1989 ja se työllistää tällä hetkellä 7 vakituisessa työsuhteessa olevaa työntekijää. Yritys hyödyntää myös sesonkiaikana

vuokratyövoimaa. Koska toimeksiantaja hyödyntää vakituisten työntekijöidensä lisäksi vuokratyövoimaa, työturvallisuusperehdytyksen merkitys korostuu uusien työntekijöiden myötä. Asiakaskuntana toimeksiantajalla toimivat pääosin taloyhtiöt, rakennusliikkeet sekä julkinen sektori.

2 PEREHDYTYS

Perehdytyksellä tarkoitetaan uuden työntekijän tutustuttamista työpaikkaan, sen käytäntöihin, työtehtäviin sekä rooliin organisaatiossa. Perehdyttäminen antaa työntekijälle valmiudet työtehtävän oikeanlaiseen ja turvalliseen toteutukseen. (Työterveyslaitos s.a.)

Perehdytys käsittää kaikki ne toimenpiteet, joiden avulla uusi työntekijä tutustuu työpaikkaansa, sen toimintatapoihin, ihmisiin ja hänelle asetettuihin odotuksiin. Riippumatta yrityksen koosta tai toimialasta, sekä perehdyttämistä että työnopastusta tarvitaan. (Ahokas & Mäkeläinen 2013.)

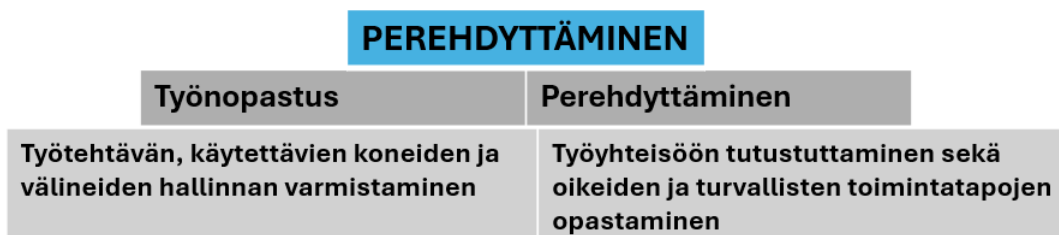
Uuden työntekijän kokemus työyhteisöstä syntyy nopeasti, kun perehdytys toteutetaan hyvin. Perehdytyksen sisältö, aikataulu ja vastuunjako on suunniteltava huolellisesti ennen työntekijän aloittamista. Huolellisesti järjestetty perehdytys edistää työturvallisuutta, työkykyä ja työn sujuvuutta. Perehdytys ei ole kertaluonteinen tapahtuma, vaan jatkuva prosessi, jota tarvitaan aina, kun työtehtävät tai työmenetelmät muuttuvat. (Työterveyslaitos s.a.)

2.1 Työnopastus

Työnopastus käsittää kaikki työhön liittyvät asiat, kuten työn kokonaisuuden, sen eri osat ja vaiheet sekä tiedot ja taidot, joita työ edellyttää. Perehdytyksen ja opastuksen on katettava asiakkaan luona tehtävät työt sekä ulkopuolisten työnantajien työntekijät, jotka työskentelevät työpaikalla, mukaan lukien ulkomaalaiset ja vieraskieliset. Vaikka työntekijöillä olisi työturvallisuuskortti tai vastaava suoritettuna, heidän tulee saada erillinen perehdytys työpaikkakohtaisiin asioihin. Perehdytys ja opastus tehostavat työn suorittamista ja ovat olennainen osa henkilöstön kehittämistä. Ne muodostavat jatkuvan prosessin, jota mukautetaan henkilöstön ja työpaikan tarpeisiin. (Ahokas & Mäkeläinen 2013.)

Työnopastusta tarvitaan aina, kun työtehtävä on tekijälleen uusi, työtehtävät muuttuvat, työmenetelmät uudistuvat tai uusia koneita tai laitteita otetaan käyttöön. Työnopastuksen tavoitteena on myös ehkäistä henkistä kuormittumista sekä käydä läpi työpaikan pelisäännöt, kuten häirinnän estämiseen ja väkivallan uhan vähentämiseen liittyvät asiat. Työnopastus on merkittävä osa ennakoivaa työsuojelua. Tästä syystä opastussuunnitelman tulee perustua työn vaarojen selvityksen pohjalta saatuihin tietoihin.

Havaitut vaarat ja riskitilanteet työssä tai työympäristössä on poistettava tai minimoitava ennen työn aloittamista. Hyvä työnopastus sisältää turvallisten työtapojen painottamisen sekä työssä mahdollisesti esiintyvien vaarojen tuomisen esiin. Työnopastajan tulee tuntea opettamansa työtehtävät hyvin erityisesti turvallisuutta koskevien käytännön asioiden osalta. Vaarojen poistamisen, mutta myös ergonomian parantamisen lisäksi työntekijöille tulee antaa tietoa ergonomisesti oikeista työtavoista, -liikkeistä ja -asunnoista. (Ahokas & Mäkeläinen 2013.) Kuvassa 1 on esitetty työnopastuksen sekä perehdyttämisen ero.



KUVA 1. Perehdytyksen ja työnopastuksen ero (Työturvallisuuskeskus s.a.)

2.2 Riskienhallinta

Yritysten riskienhallinta on osa johtamista, jonka tarkoituksena on pienentää riskien aiheuttamia menetyksiä ja taata toiminnan tehokkuus sekä tuloksellisuus. Prosessi koostuu riskienhallintaperiaatteiden luomisesta, riskien tunnistamisesta sekä arvioinnista, riskienhallintapolitiikan määrittämisestä, riskienhallinnan toteutuksesta sekä tulosten seurannasta. (Laitinen, Vuorinen & Simola 2009, 36-37.)

Turvallisuusjohtaminen on osa riskienhallintaa ja olennainen osa vastuullista liiketoimintaa. Turvallisuusjohtamisella tarkoitetaan johdon ja esihenkilöiden toimintaa työpaikan menettelyiden, toimintatapojen, työolosuhteiden, henkilöstön osaamisen, yhteistyön sekä työilmapiirin kehittämässä, kun tavoitteena on turvallisuustason ja työpaikan kilpailukyvyyn jatkuva parantaminen. Turvallisuusjohtaminen kuuluu liiketoimintaosaamiseen, ja sen avulla yritysjohto varmistaa henkilöstön, asiakkaiden ja ympäristön turvallisuuden. (Laitinen, Vuorinen & Simola 2009, 36-37.)

Turvallisuusjohtamisen ydin on vahinkoriskien hallinta, eli toimenpiteet, joilla pyritään ehkäisemään vahinkojen syntymistä, rajoittamaan niiden vakavuutta ja varautumaan vahinkojen varalta. Lisäksi turvallisuusjohtamiseen liittyy kehitystyö, jolla pyritään parantamaan yrityksen toimintaa, menettelyitä, toimintatapoja, työolosuhteita, henkilöstön ammattitaitoa, yhteistyötä ja työilmapiiriä. Tällä on vaikutusta paitsi vahinkojen ehkäisyyn, myös yrityksen tuottavuuteen, laatuun ja yleiseen kilpailukykyyn. (Laitinen, Vuorinen & Simola 2009, 36-37.)

Työmaan valvonta edistää turvallisuuden toteutumista ja varmistaa, että työmaa täyttää sille asetetut vaatimukset. Valvonnasta vastaavat henkilöt hallitsevat rakennusalan lainsäädännön ja ohjeistukset, ja heidän tehtävänä on valvoa, että niitä sovelletaan oikein käytännön työssä. Työmaalla voidaan tunnistaa mahdollisia vaaratekijöitä ajoissa ja ryhtyä toimenpiteisiin ennen kuin ne johtavat vakaaviin tapaturmiin tai loukkaantumisiin. Näin voidaan taata turvalliset olosuhteet sekä työntekijöille että ympäristölle. Turvallisuuden suunnitelmallinen johtaminen on olennainen osa vastuullista rakentamista, ja työmaan valvonta varmistaa, että turvallisuuteen liittyvät asiat hoidetaan asianmukaisesti. (Inmeco Rakennuskonsultit s.a.)

3 TYÖTURVALLISUUSLAINSÄÄDÄNTÖ

Työturvallisuuslaki ohjaa työnantajan sekä työntekijöiden toimintaa. Työturvallisuuslaissa on määrätty työturvallisuuden huolehtimisesta sekä työnantajan ja työntekijän velvollisuuksista. Lain tarkoituksena on huolehtia, että työntekijöiden työympäristö on turvattu ennaltaehkäisemällä työssä sattuvia tapaturmia, ammattitauteja ja muita mahdollisia työstä tai työympäristöstä aiheutuvia haittoja. Näitä haittoja ovat esimerkiksi fyysiseen ja henkiseen terveyteen kohdistuvat tekijät. (Työturvallisuuslaki 738/2002, 1 §).

3.1 Työnantajan velvollisuudet

Työturvallisuuslain (738,2002) pykälä 8 § velvoittaa työnantajaa huolehtimaan työntekijöidensä turvallisuudesta sekä terveydestä työssä. Työnantajan on huomioitava seikat sekä riskit, jotka liittyvät työntekoon, työolosuhteisiin ja työympäristöön. Työnantajan vastuulla on tarkkailla työympäristöä ja työtapojen turvallisuuden toteutumista, jotta turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevat toimenpiteet huomioidaan tarpeellisella tavalla. (Työturvallisuuslaki 738/2002, 8 §.)

Toimeksiantaja hyödyntää sesonkiaikana myös vuokratyövoimaa, jonka myötä vuokratyövoimaa koskeva lainsäädäntö tulee ajankohtaiseksi. Vuokratyövoimaa käytettäessä on työn vastaanottajan määriteltävä ennen työn aloittamista työn edellyttämät ammattitaitovaatimukset sekä mahdolliset työn erityispiirteet. Näistä työn edellyttämistä vaatimuksista on ilmoitettava vuokratyöntekijän työnantajalle. Työn vastaanottajalla on erityinen vastuu vuokratyöntekijän perehdyttämisestä työturvallisuuteen, työn olosuhteisiin sekä työsuojelutoimenpiteisiin. (Työturvallisuuslaki 738/2002, 3 §.)

Työnantajan velvollisuuksiin kuuluu varmistaa, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus sekä muut henkilökohtaiset edellytykset ovat riittävät, ja että työntekijällä on tarpeelliset tiedot työtehtävän haitta- ja vaaratekijöistä.

Työntekijä on perehdytettävä riittävästi työtehtävään, työmenetelmiin ja tuotanto-
menetelmiin, työssä käytettäviin välineisiin ja niiden oikeaan käyttöön ennen uu-
den työn tai tehtävän aloittamista. Työnantajan on tarjottava työntekijälle opas-
tusta sekä ohjausta mahdollisten työn haittojen ja vaarojen estämiseksi ja välttä-
miseksi (Työturvallisuuslaki 738/2002, 14 §.)

Vastuu työntekijän henkilösuojaimista on työnantajalla. Työnantajan on hankit-
tava ja annettava työntekijälle vaatimukset täyttävät ja tarkoituksenmukaiset hen-
kilönsuojaimet, ellei tapaturman tai sairastumisen riskiä voida välttää tai rajoittaa
riittävästi muilla toimenpiteillä. Mikäli työn luonne, olosuhteet tai työn tarkoituk-
senmukainen suorittaminen sitä edellyttävät, työnantajan on annettava työnteki-
jälle tarvittavat apuvälineet ja muut varusteet (Työturvallisuuslaki 738/2002, 15
§.)

3.2 Työntekijän velvollisuudet

Myös työntekijällä on velvollisuuksia, joista määrää Työturvallisuuslaki. Työtur-
vallisuuslain mukaan työntekijän tulee noudattaa työnsä sekä työolosuhteiden
edellyttämää turvallisuuden ja terveellisyyden ylläpitämiseksi tarvittavaa järjes-
tystä, siistinä pitoa sekä huolellisuutta ja varovaisuutta. Työnantaja antaa mää-
räykset ja ohjeet, joita työntekijällä on velvollisuus noudattaa. Työntekijän yleisiin
velvollisuuksiin kuuluu huolehtia niin omasta turvallisuudesta ja terveydestä, kuin
myös muidenkin. (Ympäristöministeriö 738/2002, Työturvallisuuslaki 18 §.)

Mikäli työolosuhteissa tai työmenetelmissä, laitteistoissa, välineissä tai suo-
jaimissa havaitaan työntekijän toimesta vikoja tai puutteellisuuksia, jotka voivat
aiheuttaa haittaa tai vaaraa, on työntekijän viipymättä ilmoitettava työnantajalle
tai työsuojeluvaltuutetulle havainnoistaan. Työntekijällä on lupa poistaa itse ha-
vaittu vaaraa aiheuttava vika tai puute, mikäli se on mahdollista työntekijän am-
mattitaito huomioiden. Työnantajan tulee vastavuoroisesti kertoa ilmoituksen teh-
neelle työntekijälle, mitä ilmoitetulle vialle tai puutteelle tehtiin tai minkälaisia toi-
menpiteitä vika tai puute aiheutti. (Työturvallisuuslaki 738/2002, 19 §.)

4 TYÖTAPATURMA

Tapaturma on ulkoisesta tekijästä johtuva äkillinen ja odottamaton tapahtuma, jonka johdosta työntekijälle koituu vamma tai sairaus (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2005, 17 §.). Työssä sattuneeksi tapaturmaksi kutsutaan tapahtumaa, joka sattuu työnteon yhteydessä. Työnteoksi rinnastetaan myös luottamusmiehen, työsuojeluvaltuutetun tai muun henkilöstön edustajan tehtävien hoitaminen. Lisäksi työnteoksi rinnastetaan työtehtävästä johtuva matkustaminen (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015, 21 §.)

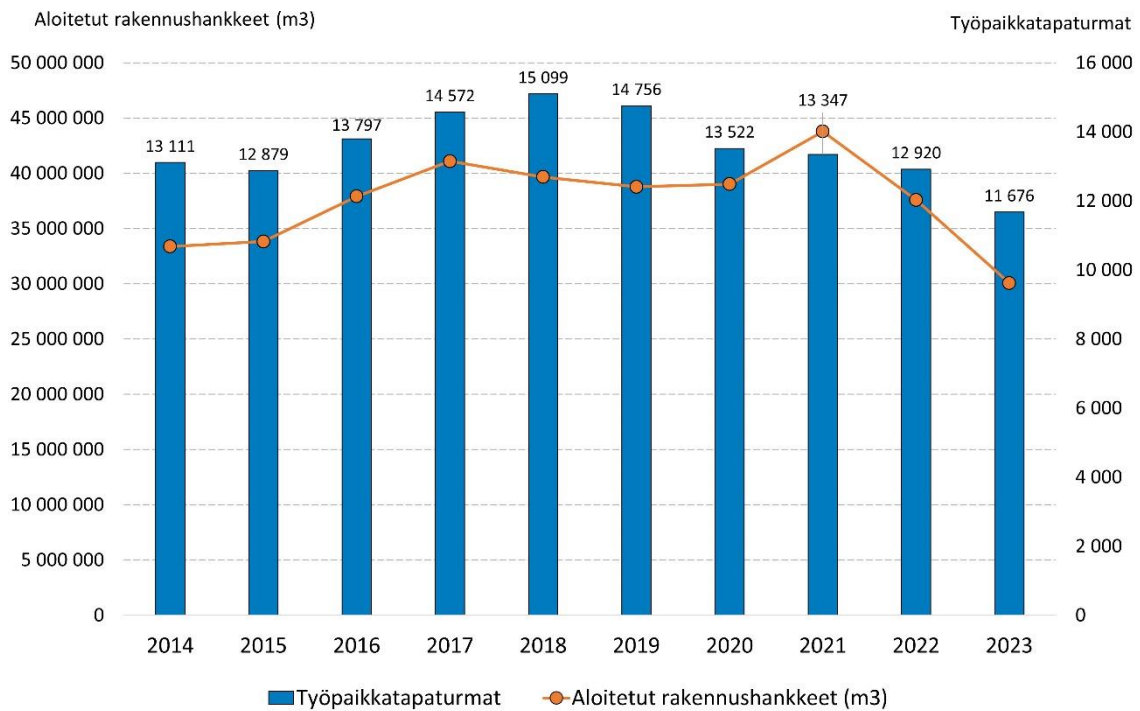
Työtapaturmaksi voidaan luokitella tapaturma, joka sattuu työntekijälle työnteopaikan alueen ulkopuolella. Esimerkiksi työmatkalla kotoa työpaikalle sattunutta tapaturmaa voidaan pitää työtapaturmana. Työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan matkalla tehty vähäinen poikkeaminen kuuluu työmatkaan, ja näin ollen vähäisen poikkeamisen aikana sattunut tapaturma luokitellaan työtapaturmaksi. (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2005, 23 §). Kuitenkaan työtapaturmaksi ei luokitella tapahtumaa, joka tapahtuu muualla, kuin työnantajan määrittämässä suorituspaikassa. Tällainen tilanne syntyy, kun työntekijä tekee työtään asunnossaan tai kun työtä suoritetaan muualla, kuin työnantajan järjestämissä tiloissa. (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2005, 25 §.)

4.1 Työtapaturmat rakennusalalla

Työtapaturmien torjuntaa rakennusalalla on kehitetty vuosien saatossa huomattavasti. Sen tuloksena työtapaturmat ovat vähentyneet sekä työtapaturmien vakavuusaste on laskenut. Nykyään keskeisiä teemoja työturvallisuudessa ovat turvallisuuden johtaminen sekä perehdytykseen ja työnopastukseen panostaminen. Kehitystyö on jatkuvaa, ja tavoitteena on terveellinen ja turvallinen rakennusala. (Rakennusteollisuus s.a.)

Tilastollisesti työtapaturmat ovat rakennusalalla laskussa (kuva 2). Vuonna 2023 rakennusalalla sattuneita työtapaturmia on tilastoitu yhteensä 11 676

tapaturmaa, ja määrä on historian alhaisin. Työtapaturmien määrä laski edellisvuodesta noin 10 %. (Työtapaturmatieto 28.6.2024.)



KUVA 2. Aloitettujen rakennushankkeiden ja rakentamisen työtapaturmien suhde vuosina 2014–2023 (Työtapaturmatieto 2024)

4.2 Riskit rakennusmaalaustöissä

Rakennusmaalariin kuuluu rakennusten ja huoneistojen maalaus- ja pintakäsittelytyöt, joita tehdään sekä uudis- että saneerauskohteissa. Työ on monipuolista ja vaihtelee ympäristön mukaan – sitä tehdään sekä sisällä että ulkona, yksin tai osana työryhmää. (Työterveyslaitos s.a.)

Maalaus-, hionta- ja tasoitetyöt kuormittavat kehoa monin tavoin. Ahtaat tilat ja väärät työasennot rasittavat erityisesti selkää, niskaa, hartioita ja yläraajoja. Toisittuvat liikkeet, korkeat tai matalat työskentelykorkeudet, huonot työkalut sekä

raskaat tai hankalat taakankäsittelyt kuormittavat tuki- ja liikuntaelimiä sekä heikentävät verenkiertoa. (Työterveyslaitos s.a.)

Rakennusmaalari altistuu työssään erilaisille kemikaaleille. Emäksiset tasoitteet ja pöly ärsyttävät ihoa ja hengityselimiä, joten pölynhallinta, suojainkäyttö ja työmenetelmien kehittäminen ovat keskeisiä. Liuotinmaalien käytössä, erityisesti ruiskumaalauksessa, tarvitaan tehokas ilmanvaihto ja asianmukaiset hengityksensuojaimet. Myös vesiohenteisten maalien ruiskutus vaatii suojaimia. (Työterveyslaitos s.a.)

Maalareiden työssä tapaturmariski on keskimääräistä korkeampi, ja yleisimmät tapaturmien aiheuttajat liittyvät työympäristöön, rakenteisiin sekä esineisiin. Tyypillisiä onnettomuuksia ovat satuttaminen esineisiin, kaatumiset, ylikuormittuminen, putoamiset ja lentävät sirut. Vammoja syntyy erityisesti alaraajoihin, käsiin, selkään ja silmiin. Tapaturmavaarojen torjunta edellyttää turvallisten työmenetelmien noudattamista, kuten tikkaiden välttämistä, putoamissuojausten tarkistamista ja tehokasta ilmanvaihtoa. Maalaustyössä tarvitaan myös asianmukaiset suojaimet, kuten hengityssuojaimet, suojalasit, suojakäsineet ja tarvittaessa kuulo- ja kasvosuojaimet. Lisäksi on tärkeää huolehtia työpisteen siisteydestä. (Työterveyslaitos s.a.)

5 TYÖTURVALLISUUDEN NYKYTILANTEEN KARTOITUS

Opinnäytetyössä selvitettiin toimeksiantajayrityksen työturvallisuuden sekä työturvallisuusperehdytyksen nykytilannetta. Tietoa kerättiin laatimalla kysely yrityksen työntekijöille. Aineistoa kerättiin nimettömänä, ja pelkästään vastaajien yrityksessä työskentelyaika mainitaan. Anonyymikysely lisää saatujen vastauksien määrää sekä laatua.

Aineiston kerääminen eli anonyymikysely suoritettiin Google Forms-lomakkeella. Lomake toimitettiin työntekijöille yrityksen yhteyshenkilön toimesta sähköpostilla, ja vastausaika annettiin kaksi viikkoa. Lomake sisälsi kahdeksan kysymystä liittyen työnantajan työturvallisuuden nykytilanteeseen. Kyselyn kysymykset sekä vastaukset ovat eriteltynä liitteessä 1. Kyselyn kysymyksillä pyrittiin kartoittamaan yrityksen työntekijöiden suhtautumista työturvallisuuteen. Kysely keskittyi selvittämään, kuinka paljon turvallisuuteen kiinnitetään tällä hetkellä huomiota toimeksiantajayrityksessä sekä millaiseksi työturvallisuusperehdytyksen nykytilanne koetaan.

Kyselyn kysymykset haluttiin muotoilla niin, että työntekijöillä on vapaa sana kertoa omista näkemyksistään nykytilanteesta. Kyselyssä kysyttiin, kuinka työturvallisuudesta huolehditaan päivittäisessä työssä, sekä millaisia odotuksia työntekijöillä on työnantajaa kohtaan turvallisuuteen liittyen. Näihin kysymyksiin päädyttiin, koska haluttiin selvittää kuinka paljon työturvallisuus näkyy päivittäisessä työssä, ja kuinka työnantaja voisi mahdollisesti panostaa työturvallisuuteen enemmän. Perehdytykseen liittyen työntekijöiltä kysyttiin, onko työturvallisuusperehdytys nykyisin riittävä ja mitä siinä voitaisiin kehittää. Kysymyksen tarkoituksena oli saada ideoita laadittavaa työturvallisuusopasta varten. Kyselyllä pyrittiin myös saamaan tietoa, millaisia riskejä työntekijät kokevat liittyvän työtehtävään sekä työskentelyyn. Lisäksi kyselyssä oli mahdollisuus kertoa työntekijän näkökulmasta, millaisia asioita työturvallisuusoppaan laatimisessa olisi tärkeää huomioida, ja kuinka työntekijöitä voitaisiin kannustaa ja motivoida työturvallisuuden ylläpitämiseen sekä mahdollisten puutteiden havainnointiin. Tämä haluttiin kysyä

sen vuoksi, että työturvallisuusoppaasta saataisiin mahdollisimman tehokas työntekijän näkökulmasta.

6 KYSELYN TULOKSET JA OPPAAN SISÄLTÖ

Tutkimuksen anonymikyselyyn vastasi viidestä työntekijästä viisi. Vastajat ovat työskennelleet yrityksen alaisuudessa 3-10 vuotta, joten yrityksen käytännöt sekä työturvallisuusasiat ovat tulleet vastaajille vuosien aikana tutuksi. Kyselyyn vastanneilta odotettiin tietoa sekä ideoita, millaisia asioita työturvallisuusoppaaseen kannattaa sisällyttää.

6.1 Työturvallisuuden nykytilanne

Toimeksiantajan työturvallisuuden nykytilannetta käsiteltiin työntekijöille suunnattua anonymikyselyä hyödyntäen. Teetetty kysely on luettavissa liitteessä 1. Vastausten perusteella voidaan todeta, että työturvallisuudesta välittäminen ja sen toteutuminen yrityksessä ovat hyvällä tasolla vastaajien antamien vastausten perusteella.

Työpaikan työturvallisuusperehdytyksen nykytilanne on vastaajien mukaan hyvä ja riittävä. Pääurakkakohteissa yritys vastaa omasta perehdytyksestään, kun taas aliurakkakohteissa tilaaja vastaa perehdytyksestä. Vastausten perusteella turvallisuusriskit rakennusalalla toistavat itseään, jonka vuoksi työntekijän suhtautuminen perehdytyksiin voi olla välinpitämätöntä. Yrityksen perehdytys on työntekijöiden näkökulmasta riittävä, mutta varmistuminen siitä, että perehdytys otetaan toissaan työntekijän osalta, voi olla haastavaa.

Yleisimpinä riskeinä työnteossa vastaajien mukaan pidetään rasitusvammoja ja ympärillä työskenteleviä ihmisiä. Riskeinä pidetään lisäksi käytettäviä koneita, käytettävien tuotteiden kemikaaleja sekä työntekijän vireystilaa. Suurin riski aiheutuu vastaajien mukaan pölystä ja melusta, sekä putoamisen riski korkealla suoritettavissa työtehtävissä. Kyselyssä pyydettiin arvioimaan asteikolla 1-10 (1=ei yhtään, 10= hyvin paljon), kuinka paljon työntekijä kokee kiinnittävänsä huomiota työturvallisuuteen päivittäisessä työssään. Vastaukset sijoittuivat asteikolla välille 7-10, joten vastausten perusteella työturvallisuuteen huomion kiinnittäminen on hyvällä tasolla.

Kyselyn vastausten perusteella työturvallisuusoppaan tulisi olla riittävän lyhyt sekä tiivis asiasisällöltään. Oppaan toivotaan sisältävän perehdytyksen työtehtäviin, työvälineiden oikeaoppiseen käyttämiseen sekä huoltoon, työn turvalliseen suorittamiseen tehokkaasti sekä asianmukaisten työvarusteiden käyttämiseen.

Vastausaineistoa pyrittiin hyödyntämään työturvallisuusoppaan sisällön kehityksessä. Vastausaineistosta tutkittiin, esiintyvätkö tietyt riskit ja turvallisuustekijät useammassa vastauksessa. Esimerkiksi rasitusvammat ja epäergonominen työasento, erilaisten pölyjen ja kemikaalien tuottama riski sekä muuttuva ympäristö toistuivat aineistossa työskentelyyn liittyvinä riskitekijöinä.

6.2 Työturvallisuusoppaan sisältö

Tavoitteena oli luoda selkeä, helposti ymmärrettävä ja käytännönläheinen opas, joka tukee uuden työntekijän turvallista työskentelyä ja vähentää onnettomuuksien ja tapaturmien riskiä työpaikalla. Lisäksi opinnäytetyössä haluttiin selvittää yrityksen työturvallisuuden nykytilanne sekä kartoittaa mahdolliset kehityskohdet. Nykytilanteesta saatavia tietoja hyödynnettiin työturvallisuusoppaan laatimisessa. Lisäksi työturvallisuusopasta peilattiin nykyiseen työturvallisuuslainsäädäntöön, jotta varmistutaan siitä, että perehdytyksen sisältö vastaa voimassa olevaa työturvallisuuslainsäädäntöä

Työntekijän näkökulmasta työturvallisuusoppaan tulisi olla lyhyt, ytimekäs ja tiivis, jotta kuulijan kiinnostus riittää alusta loppuun saakka. Aineiston avulla muodostettiin oppaalle pääotsikot, ja niiden sisältöä täytettiin voimassa olevien määräyksiä ja viranomaisohjeita apuna käyttäen:

1. Johdanto
2. Työntekijän velvollisuudet
3. Työvaatteet, -varusteet ja -suojaimet
4. Luvat ja pätevyudet

5. Yleiset riskitekijät
6. Ergonomia
7. Siivous ja järjestys
8. Työturvallisuuspuutteet ja tapaturmat

Ensimmäisenä oppaassa on johdanto, jonka myötä lukija saa tiedon oppaan käyttötarkoituksesta ja sisällöstä tiivistetysti. Johdannon tavoitteena on auttaa lukijaa ymmärtämään, että työnantaja välittää työntekijöidensä turvallisuudesta ja pyrkii minimoimaan mahdolliset riskit perehdyttämällä turvalliseen työskentelyyn. Johdannolla pyritään myös motivoimaan lukijaa huolehtimaan työturvallisuudesta.

Seuraavassa osiossa esitetään lukijalle työntekijän velvollisuudet turvallisen työympäristön luomisessa ja ylläpitämisessä hyödyntäen voimassa olevaa Työturvallisuuslakia.

Työntekijän velvollisuuksien jälkeen siirrytään työvaatteiden, -varusteiden ja -suojainten esittelyyn. Osioista ilmenevät päivittäisessä työssä käytettävät varusteet sekä työtehtävästä riippuvaliset suojaimet sekä varusteet. Tietoa on havainnollistettu kuvalla, josta lukija näkee konkreettisesti vaatetuksen sekä varusteet.

Varusteisiin keskittyvän osion jälkeen siirrytään rakennustyömaalla työskentelemisessä tarvittaviin lupiin ja pätevyyksiin. Tämän osion jälkeen esitellään yleisimpiä riskitekijöitä, joita alan työtehtäviin liittyy. Osiossa on hyödynnetty aineistosta kerättyä tietoa, sillä kyselyssä pyydettiin nimeämään yleisimpiä rakennusmaalaustöihin liittyviä riskitekijöitä.

Riskitekijöitä esittelevän osion jälkeen opas antaa tiiviin opastuksen työergonomiasta ja siitä, kuinka tärkeää on huomioida oikeanlaiset työasennot ja -tavat. Aineistosta nousi esille työympäristön siistinä pidon tärkeys, jonka merkitystä ei voi korostaa liikaa vastanneiden mielestä. Tämän vuoksi työympäristön siisteys ja järjestys on yksi oppaan kappaleista, jossa ohjeistetaan työntekijää huolehtimaan työpisteensä sekä -ympäristön siisteydestä ja järjestyksestä.

Viimeisin kappale käsittelee työturvallisuuspuutteita ja tapaturmia, niiden ilmoitusvelvollisuutta sekä tärkeimpänä, kuinka ja kenelle puutteista ja tapaturmista ilmoitetaan sellaisen sattuessa. Työntekijän on tärkeää tiedostaa, että puutteiden havainnointi ja niistä ilmoittaminen pienentävät tapaturman riskiä, ja puutteista ilmoittaminen on jokaisen velvollisuus.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tuloksena on syntynyt työturvallisuusopas (liite 2), joka on tuotettu uuden työntekijän perehdytyksen tueksi tuomalla esille tärkeitä työturvallisuuteen liittyviä asioita toimeksiantajayrityksen tarjoamissa työtehtävissä. Opas on pyritty pitämään mahdollisimman tiiviinä ja lyhyenä, jotta lukijan kiinnostus riittää oppaan läpikäymiseen. Oppaaseen on tiivistetty teetetyssä kyselyssä esille nousseet asiat sekä hyödynnetty voimassa olevaa työturvallisuuslainsäädäntöä. Opas toimii perehdytyksen tukena tähtäämällä työturvallisuuden parahtamiseen sekä tapaturmien ja riskien ennaltaehkäisyyn. Oppaassa on esitelty yleisimmät rakennusalan työhön liittyvät riskit sekä neuvoja, joilla riskejä voitaisiin ennaltaehkäistä.

Opasta ei ole kokeiltu käytännössä, sillä oppaan tuottamisen aikana ei aloittanut uusia työntekijöitä. Opasta voidaan kuitenkin tulevaisuudessa jalostaa tarpeiden mukaan ja siihen voidaan tarvittaessa lisätä tärkeäksi havaittua tietoa. Tulevaisuudessa uusien työntekijöiden myötä olisi tärkeää perehdytyksen suorituksen jälkeen tiedustella, millaiseksi uusi työntekijä perehdytyksen koki, ja oliko siinä puutteita. Perehdytystyötä olisi tärkeää myös dokumentoida, jotta voidaan arvioida perehdytystyön merkitystä työturvallisuuden toteutumisessa. Näin työturvallisuusperehdytystä yrityksessä voidaan kehittää entisestään. Lisäksi perehdytyksen merkitystä lisää se, että vaikka perehdytyksen toteutumista ei tarvitse erikseen osoittaa työn tilaajalle, tapaturman sattuessa tulee kuitenkin olla todiste perehdytyksen suorituksesta. Näin ollen perehdytyksen dokumentoinnin tärkeys korostuu.

Työturvallisuuden edistäminen saattaa edellyttää työntekijöiden lisämotivoitinta, jota voidaan tukea esimerkiksi palkitsemisjärjestelmän avulla. Toimeksiantajayrityksen henkilöstölle tehdystä kyselystä osa vastaajista ehdotti palkitsemisjärjestelmän käyttöönottoa keinoksi parantaa työturvallisuuteen sitoutumista. Työnantaja voi osaltaan kehittää työntekijöiden motivaatiota huolehtia työturvallisuudesta, jotta riskeistä ja puutteista ilmoittaminen otettaisiin vakavasti. Työturvallisuudesta huolehtiminen ja työturvallisuusasiat voivat käydä työntekijän näkökulmasta kokemuksen karttuessa itsestään selviksi. Tällaisissa tilanteissa erilaisilla

motivaattoreilla voitaisiin saada karttuneempikin työntekijä huomioimaan työturvallisuusasiat ja näin ollen suorittamaan työnsä turvallisesti päivästä toiseen.

LÄHTEET

Ahokas, L. & Mäkeläinen, J. 2013. Perehdyttäminen ja työnopastus – Ennakoivaa työsuojelua. Työturvallisuuskeskus. Luettavissa: <https://ttk.fi/julkaisu/perehdyttaminen-ja-tyonopastus-ennakoivaa-tyosuojelua/>. Luettu: 21.3.2025.

Inmeco Rakennuskonsultit s.a. Asiantuntijan näkökulma: Miten työmaavalvonta edistää kestäväää rakentamista. Luettavissa: <https://inmeco.fi/tietopankin-artikkelit/asiantuntijan-nakokulma-miten-tyomaavalvonta-edistaa-kestavaa-rakentamista/>. Luettu: 4.5.2025.

Laitinen, H., Vuorinen, M. & Simola, P. 2009. Työturvallisuuden ja -terveyden johtaminen, s. 36-37. Tietosanoma Oy. Helsinki.

Rakennusteollisuus s.a. Työturvallisuus rakennusalalla. Luettavissa: <https://rt.fi/tietoa-alasta/tyoturvaluus-rakennusalalla/>. Luettu: 6.3.2025.

Työtapaturmatieto 28.6.2024. Asiantuntija pohtii: Rakennusalan työtapaturmien määrä ja taajuus olivat vuonna 2023 alhaisemmalla tasolla, kuin koskaan aiemmin. Luettavissa: <https://www.tyotapaturmatieto.fi/julkaisu/tyotapaturmatietopalvelu/3901>. Luettu: 6.3.2025.

Työterveyslaitos s.a. Kunnollinen perehdytys kannattaa aina. Luettavissa: <https://www.ttl.fi/teemat/tyohyvinvointi-ja-tyokyky/tyoura/kunnollinen-perehdytys-kannattaa-aina>. Luettu: 13.2.2025.

Työterveyslaitos s.a. Rakennusalan ammattikohtaiset työpaikkaselvitykset, Maalari. Luettavissa: <https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/rakennusalan-ammattikohtaiset-tyopaikkaselvitykset-rats/maalari>. Luettu: 11.5.2025.

Työturvallisuuskeskus s.a. Perehdyttäminen ja työnopastus. Luettavissa: <https://ttk.fi/tyoturvaluus/vastuut-ja-velvoitteet/tyonantajan-yleiset-velvollisuudet/perehdyttaminen-ja-tyonopastus/>. Luettu: 11.4.2025.

Ympäristöministeriö. Työturvallisuuslaki 738/2002. Luettavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020738>. Luettu: 24.1.2025.